

Prosjekt Velferdsteknologi ved Verdal bo og helsetun, Verdal kommune

---

Notat som grunnlag for dialogprosess med potensielle leverandører av løsninger
frem mot en kravspesifikasjon for fremtidige løsninger knyttet til
varslingssystemer

Pilotprosjekt i
Nasjonalt program for Leverandørutvikling
og
Regionalt program for Leverandørutvikling – Trøndelag
(2012)

**Utviklingscenter
for sykehjem**
Nord-Trøndelag

**Verdal
kommune**

**Nasjonalt program
for leverandørutvikling**

1. Bakgrunn

På grunn av økt levealder og endret alderssammensetting er en av de største omsorgsutfordringene vi står overfor at tallet på antall personer med ulike demenslidelser vil øke fremover, det er forventet en fordobling i løpet av de kommende 35 år. Som er resultat av kortere liggetid i sykehus, kommunal egenutvikling og en statlig styrt oppgavefordeling, får kommunene gjennom samhandlingsreformen nye og utvidede oppgaver. Kommunene tar seg av flere pasienter med større hjelpebehov enn tidligere, og har flere og mer helserettede og medisinfaglig oppgaver. Mer enn 80 % av beboerne i sykehjem er personer med demenssykdom. Dagens varslingssystemer i sykehjem dekker ikke godt nok behovet for trygghet og sikkerhet for beboerne. Brukernes behov og praktisk utprøving av teknologi er to viktige forhold i framtidig utvikling av velferdsteknologi i pleie- og omsorgssektoren. Eldre mennesker, personer med kronisk sykdommer og personer med funksjonsnedsettelse i ulike former og grader er viktige målgrupper.

Verdal kommune har foretatt en kartlegging av kommunenes behov på nåværende tidspunkt. Et av områdene der det er vurdert behov for å ta i bruk velferdsteknologi er ved Verdal bo og helsetun som også er Utviklingssenter for sykehjem i Nord-Trøndelag, en nasjonal satsning som skal bidra til gode pleie og omsorgstjenester i kommunene.

<http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/utvikling-gjennom-kunnskap-utviklingssenter-for-sykehjem-og-hjemmetjenester-overordnet-strategi-2011-2015/Sider/default.aspx>

Videre er behovet vurdert å være størst innenfor området smarthusteknologi.

Smarthusteknologi: Teknologi som kan brukes til å overvåke, varsle og utføre handlingsrettet valgte kriterier. Dette for å skape økt trygghet og sikkerhet for beboere, ansatte og pårørende.

Midtnorsk velferdsteknologiprojekt

Verdal kommune er en del av et Midtnorsk velferdsteknologiprojekt initiert og styrt av fylkesmennene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag i samarbeid med KS.

<http://www.fylkesmannen.no/infomag.aspx?m=70566>

Prosjektet er en satsing innenfor rammen av Omsorgsplan 2015. Flere mindre prosjekt inngår nå i et koordinert fellesprosjekt. I løpet av 2012 og 2013 skal man prøve ut og dokumentere effekter og utbredelse av velferdsteknologi. Resultatene skal gjøres tilgjengelig på nasjonalt nivå. Gjennom deltakelsen i dette prosjektet har Verdal kommune i samarbeid med Levanger kommune gjennomført et forprosjekt knyttet til implementering av velferdsteknologi i pleie og omsorgstjenestene i kommunene (2011/2012). Kommunene fikk i 2011 tildelt skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag til dette. Satsningen er fra

høsten 2012 videreført i to ulike hovedprosjekt i de nevnte kommunene. Hovedprosjektet i Verdal er rettet inn mot å ta i bruk ny teknologi ved Verdal bo og helsetun.

Oppsummering av forprosjekt:

Lokal prosjektgruppe i Verdal kommune er etablert og i drift. Denne er bredt sammensatt, med ledere fra pleie- og omsorgssektoren, sykepleiere og fagsykepleier demens, utviklingskoordinator, teknisk drift som representant for byggeier og IT sjef. Det er brukt tid til å sette seg inn i tematikken velferdsteknologi, blant annet med et studiebesøk og deltagelse i workshoper med tema sporingsteknologi og smarthusteknologi. Det er også satt fokus på å berede de ansattes kunnskapsgrunnlag. God kompetanse om anvendelsen av Bruker- og pasientrettighetslovens regler om bruk av tvang kapitel 4A, samt faglig og etisk kompetanse på hva som skjer i selve kjerneytelsen til pasienter i sykehjem og da spesielt personer med demenssykdom har i denne sammenhengen stått sentralt.

Gjennom forprosjektet har man erfart at kartlegging og beskrivelse av behov og funksjonskrav knyttet til velferdsteknologi er utfordrende. Med bakgrunn i dette har kommunen fra og med høsten 2012 valgt å gå inn med et pilotprosjekt i Nasjonalt program for leverandørutvikling. I den anledning har vi styrket prosjektgruppen ved å også ta med innkjøpsansvarlig i kommunen.

Det er søkt om nye skjønnsmidler for 2012, et eventuelt nytt tilskudd vil være avgjørende for hvordan vi kan prioritere utprøving av de ulike teknologiløsningene. Resultater fra den kommende dialogprosessen vil ha overføringsverdi til andre kommuner i regionen og vil bli spredt bredt gjennom Midtnorsk velferdsteknologiprojekt. Levanger kommune er invitert med inn i den kommende dialogprosessen som observatør knyttet til at kommunen skal starte bygging av et nytt omsorgssenter for demente med dagsenter i 2012/2013.

Om Nasjonalt Program for leverandørutvikling

Verdal kommune deltar med et pilotprosjekt i NHO/KS program for leverandørutvikling. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), og Kommunenes interesse - og arbeidsgiverorganisasjon (KS) er initiativtakere til programmet som gjennomføres med et partnerskap av nasjonale innovasjonsaktører, statlige virksomheter, kommuner og næringsliv. Programmet gjennomføres i perioden 2010-2014. Programmets visjon er å utnytte offentlige anskaffelser på en mer aktiv måte som stimulerer til konkurranse, næringsutvikling og innovasjon, for slik å legge til rette for mer behovsrettede produkter og tjenester til bedre betingelser for offentlige kunder. Det gjennomføres flere piloter på utvalgte

områder. Ett av områdene er innenfor velferdsteknologi i helse og omsorgstjenestene og det er innenfor dette området Verdal kommune deltar som pilot.

I dette programmet pågår det også et annet pilotprosjekt innenfor samme tematikk med Skien kommune. Verdal er opptatt av å samhandle og lære av den prosessen Skien kommune har vært med på. Les mer om prosjektet her:

<http://leverandorutvikling.nsp01.cp.nhosp.no/pilotprosjekter/skien-kommune-varslingsystemer-for-morgendagens-institusjoner-article262-482.html>

2. Behov, funksjonskrav og leverandørutfordring

Det er behov for å ta i bruk velferdsteknologi inn i rehabilitering av eksisterende bygningsmasse fra 1983. Pr. i dag har institusjonen Verdal bo og helsetun 69 sykehjemsplasser fordelt på 2 avdelinger (1 etasje og 2 etasje), inkludert 11 plasser for demente i skjermet enhet og 4 døgnrehabiliteringsplasser. Bygget er ikke utformet i henhold til dagens krav for utforming av sykehjem. Fellesnevner for de aller fleste personene som er beboere ved institusjonen pr i dag er demenssykdom og/eller kompleks somatisk sykdom. Aktivitetsavdelingens lokaliteter i første etasje benyttes til dagtilbud for hjemmeboende 3 dager pr. uke.

Generell beskrivelse av behov og funksjonskrav:

Trygghetsskapende løsninger- Nye trygghetsskapende løsninger som kan fange opp hjelpebehovet og aktivere rett hjelp til rett tid, en pakke av hjelpemidler som kan aktiveres avhengig av beboernes funksjonsnivå og behov. Pasientene må ha muligheter til å varsle på måter som er intuitiv for dem. Vandreralarmer og fallsensorer internt på sykehjemmet og bruk av GPS for å tilrettelegge for bevegelsesfrihet utenfor sykehjemmet er teknologiløsninger som kan tenkes å integreres i et fremtidig varslingsystem.

Alarmer- i tillegg til muligheter for å varsle, er verktøy for å håndtere alarmer en viktig del av varslingssystemet, dette vil også kunne bidra til å bryte ned barrierer for å ta i bruk nye konsepter for varsling i sykehjem. Alarmene skal inneholde både preventiv varsling for å unngå farlige situasjoner og varsel om vandring utenfor definert område. Definert område kan i denne sammenhengen være på innendørs og utendørs. Systemet skal ikke kunne spore personer, dvs. rekonstruere deres ferdsel og gjøremål tilbake i tid, men kun inneholde funksjon for posisjonsbestemmelse ved avvik/definerte grenser i nåtid. Alarmene skal kunne anvendes for flere typer situasjoner og ha potensialer for utbygging av funksjoner.

Det er en svært viktig forutsetning at varslingssystemene fungerer hele døgnet, "24/7" og at det legges til rette for en mottaker av alle varslingssignaler.

Sambruk av løsninger til hjemmeboende- Kommunen ønsker at det kan vurderes om det er hensiktsmessig og mulig med sambruk av løsninger til hjemmeboende på en del områder, eksempelvis nevnes mottak av trygghetsalarmer for hjemmeboende. Verdal kommune og Levanger kommune har felles mottak for trygghetsalarmer. Mottakeren er utskiftningsklar, ny løsning bør sees i sammenheng med dette prosjektet.

Eksempler på hovedutfordringer sett ut fra et ansatte perspektiv:

- Ytterdører låses på ettermiddag/kveld/natt pga. at uvedkommende ikke skal ha adgang inn til bygget. Pårørende, beboere og ansatte som skal har behov for å komme inn må ringe på en dørklokke for å få noen til å åpne.
- Det har oppstått tilfeller der hvor beboere har gått ut etter at dørene er låst på ettermiddag/kveld og ikke har kommet seg inn igjen, de vet ikke eller forstår ikke hva de må gjøre for å komme seg inn igjen.
- De ansatte kan åpne ytterdørene pr. trådløs tlf. om de er opptatt med stell og lignende på beboerrom på ettermiddag/kveldstid, men de har da ikke oversikt/kontroll på hvem som slippes inn.
- De ansatte har opplevd at personer som ikke har relasjoner til beboerne på institusjonen har kommet inn for å ta kontakt med enkeltbeboere.
- Grinda inn til sansehagen (skal være låst når hagen ikke er i bruk) har ved flere anledninger blitt åpnet av besøkende og blitt stående igjen åpen, dette har resultert i at beboere har vandrer ut av institusjonens område. Hovedvei og en stor bekk ligger rett bak utsiden av dette området.
- Det er i perioder en utfordring med at en eller flere av beboere går inn på feil beboerrom, dette kan skje flere ganger daglig. Fører til utrygghet og uønskede hendelser. Beboere som forlater institusjonen uten at personalet er klar over det.

3. Gjennomføring av pilotprosjektet

Verdal kommune har i samarbeid med Nasjonalt og regionalt program for leverandørutvikling samt Midt Norsk Velferdsteknologiprojekt valgt å gjennomføre denne prosessen som et pilotprosjekt for å oppnå *økt forståelse, kompetanse og kunnskap* om hvordan man kan oppnå innovative offentlige anskaffelser. Målsetningen er å gjennomføre effektive og

formålstjenlige innkjøp/anbudsprosesser til det beste for brukere, og som behandler leverandørene objektivt og rettferdig.

Første fase i prosessen vil være at vi gjennomfører en dialogkonferanse der det vil bli gitt mer detaljert informasjon om kommunens behov og utfordringer.

Formålet med dialogkonferansen er få innspill fra deltakerne på de foreløpige planene og hvordan behovet til kommunen kan nås på en best mulig måte. Kommunen ønsker også å presentere brukernes og kommunens behov på en god måte slik at det kan stimulere leverandører til innovasjon. Etter dialogkonferansens slutt vil det, for den som ønsker det, være anledning å få en omvisning ved Verdal bo og helsetun.

På bakgrunn av denne åpne dialogkonferansen vil vi invitere interesserte leverandører til å beskrive sine løsninger på kommunens beskrevne utfordringer. Dette skal gjøres på et overordnet og funksjonelt nivå. Målet er å få best mulig kunnskap om mulighetsrommet og alternative løsninger, slik at det kan utarbeides en kravspesifikasjon som er fremtidsrettet. Gjennom at leverandørene får presentert sine løsninger, planer og visjoner, så sikrer vi også at bransjen blir hørt.

Det er ønskelig at de løsningsforslag som blir presentert er av beskjedent omfang og at forslagene er beskrevet på et overordnet og funksjonelt nivå. De som ønsker å presentere sine løsningsforslag vil få anledning til å sende inn en skriftlig beskrivelse (helst ikke mer enn 5 A4-sider) samt foreta en muntlig presentasjon i dialogkonferansens del II (en til en møter, se tidsplan nedenfor). Det er også mulig å sende inn svar på beskrevne utfordringer uten å delta i en til en møtene.

Ideer som kommer frem i denne prosessen vil bli kunne brukt i både utarbeidelse av kravspesifikasjonen og i senere anskaffelser. Disse anskaffelsene vil bli gjennomført som en etterfølgende prosess i henhold til lov om offentlige anskaffelser.

Tidsplan

Parallelt med at man planlegger å ta i bruk teknologi i institusjonen er det en pågående prosess knyttet til en oppgradering av brannforebyggende tiltak ved samme institusjon. Dette innbefatter blant annet bytte av infrastruktur og alle beboerdører i institusjonens 1 etasje. Oppgradering av brannforebyggende tiltak og innføring av ny teknologi er to parallelle løp som ses i sammenheng.

Vi forventer at prosessen vil bli gjennomført etter følgende tentative fremdriftsplan:

21. nov. 2012	Dialogkonferanse (del 1)
04.des. 2012	Frist for oversendelse av skriftlig løsningsforslag. Må være oss i hende senest kl. 15.00
14.des. 2012	En til en møter
Des. 2012	Ferdigstillelse av kravspesifikasjon trinn 1- brannforebyggende tiltak
Des. 2012	Anbudsutlysning trinn 1 (del 2)
Vår 2013	Ferdigstillelse av kravspesifikasjon trinn 2- velferdsteknologiske løsninger
Vår 2013	Anbudsutlysning trinn 2

Dialogkonferanse 21. nov 2012 – agenda

Verdal kommune inviterer i samarbeid med Nasjonalt og regionalt program for leverandørutvikling samt Midt Norsk Velferdsteknologiprojekt til dialogkonferanse på Verdal rådhus. 21 nov 2012. Dialogkonferansen vil ha følgende agenda:

Tid	Tema
10:30 – 11:00	Registrering og kaffe
11:00 – 11:15	Innledning – velkommen v/ Per Tore Sandsaunet
11:15 – 11:30	Om NHO/KS Nasjonalt program for Leverandørutvikling v/ Tore Andre Sines
11:30 – 11:45	Om Midt -Norsk Velferdsteknologiprojekt v/ Siv Iren Andersson
11:45 – 12:30	Beskrivelse av behov og leverandørutfordringer v/ Une Hallem
12:30 – 12:45	Kort om IKT og annen infrastruktur v/ Torbjørn Olsen
12:45 – 13:15	Spørsmål og diskusjon
13:15 - 13:30	Veien videre

Konferansen gjennomføres på Verdal rådhus, kommunestyresal 2 etasje.

Påmelding foretas ved å sende e-post til prosjektleder Une Hallem:

unly@verdal.kommune.no.

Vi ber om at man i påmeldinger opplyser navn, firma og kontaktinformasjon. Påmelding må skje innen 16.november 2012.

Konferansen vil streames. Informasjon om link fås ved å sende en e-post til:

unly@verdal.kommune.no.

Eventuelle spørsmål kan rettes pr. e-post til Une Hallem